

el deteriorament i la “destrucció” de les nostres masies. té aturador?

ENRIC SUBIÑÀ

Al llarg d'aquests 10 anys, el Centre d'Estudis Argentonins ha anat denunciant les destruccions i el deteriorament de part del nostre patrimoni arquitectònic, especialment les masies. Tot i les denúncies constants, el problema no sembla millorar ni sol·lucionar-se. Darrerament, hem observat com continuen malmetent-se masies, com can Comalada, can Sirés, can Misser Prats, can Febrer o can Cabanyes. Reconeixem que ha estat molt positiva la creació fa dos anys del Consell Municipal del Patrimoni d'Argentona, i que també ho serà l'eina que necessiten, el Pla Especial del Patrimoni d'Argentona, previst per l'any vinent. Però tot això no serà suficient si l'administració no actua diligentment i amb les eines que té a l'abast, com no ha fet fins ara en alguns d'aquests casos, com can Misser Prats o can Febrer, tot i les denúncies prèvies fetes per el Centre d'Estudis el 2003 i el 2006 respectivament. En el cas de can Sirés ha fet falta gairebé un any des de la nostra denúncia perquè

l'ajuntament es posés recentment en contacte amb la propietat per tal d'enviar-hi l'arquitecte municipal a fer un informe.

El passat mes de setembre, la Secció de Patrimoni va presentar tres instàncies davant la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat, informant i denunciant tres fets que afectaven el patrimoni argentoní i demanant que esbrinessin les possibles irregularitats i que actuessin en conseqüència per salvaguardar i restituir els elements patrimonials, depenent de cada cas. També es va lliurar una còpia de cada una de les instàncies a la regidoria de Patrimoni de la vila, per al seu coneixement i perquè actuessin si ho creien oportú. Aquest mes d'octubre s'han presentat dues instàncies a l'ajuntament sol·licitant que demanin la restitució de la teulada de can Comalada i la seva bona conservació; que obrin un expedient disciplinari per les obres il·legals i la destrucció del patrimoni sofert a can Febrer i que donin explicacions de per què no s'ha obert encara aquest expedient des del 2006 en què vam fer la pri-

mera denúncia. Aquest és un breu resum de les cinc instàncies:

Can Cabanyes: ben coneguda per tothom, és una masia fortificada del segle XVI de planta baixa i dos pisos, amb tres cossos perpendiculars a l'entrada i dos de paral·lels al darrera, on hi ha el celler. Actualment és un espai on es fan banquets de casament, i es coneix per Palauet Cabanyes. Està declarada Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) segons Decret de 22/4/1949, publicat al BOE el 5/5/1949.

A finals dels anys 90 del segle XX es van fer unes importants obres de reforma per adaptar-la a l'actual ús com a restaurant i espai per a celebracions. Aquestes reformes van modificar substancialment alguna de les parts de la masia principal, enderrocant totalment un portal de pedra amb arc adovellat rebaixat, segurament del segle XVIII, que donava accés al clos. També s'ha modificat totalment l'accés a l'hipogeu que es trobava en la cantonada nord-est del celler, sense poder saber si s'ha destruït, tot i que és el més pro-

La teulada malmesa de can Comalada.

Can Ferrer durant les obres de l'estiu de 2006

bable, ja que ara aquesta galeria fa funcions d'accés al menjador. A més, el portal que s'hi ha posat sembla tret de la paret de ponent en l'entrada del dit hipogeu.

També s'ha posat un rentamans en la paret esquerra de la cuina, on no n'hi havia cap, obrint-lo a modus de finestra a l'exterior. També sembla que s'ha obert un portal a l'esquerra de l'entrada, on abans hi havia un rentamans, i que tal volta és el que s'ha posat a la cuina. També s'han obert dos rentamans en la paret de la dreta de l'entrada, sense poder assegurar que n'hi haguessin dos. Segurament s'han fet més modificacions, però no ho podríem precisar sense fer-ne una inspecció *in situ*. En el pati s'ha construït de nova planta un gran edifici que actualment són els salons de menjador.

Tractant-se d'un BCIN, els permisos d'obra han de passar per la Comissió de Patrimoni de Barcelona per donar-hi el vist-i-plau. Desconeixem si des de l'ajuntament es va complir aquest tràmit, ja que des del Centre d'Estudis Argentonins no entendríem de cap manera que s'haguessin autoritzat aquestes "destruccions" a no ser que no haguessin fet cap inspecció prèvia a la masia i que la documentació aportada per la propietat fos falsa. Per tant, hem demanat a la Generalitat que investigui les possibles irregularitats de l'obra, i que s'actuiï contra qui hagi destruït certs elements arquitectònics de can Cabanyes, ja sigui per actuació o per omissió.

Can Ros de la Font: d'aquest casal, n'hem parlat en diverses *Creus* de la revista *fontes*, ja que és un desgraciat exemple de la destrucció del Patrimoni Arquitectònic de la vila. Situada al carrer Torres i Bages núm. 27-31, era la casa de carrer més ben conservada i significativa del segle XVII de la vila. El casal estava en procés de restauració i reedificació, estant el seu promotor Vicenç Cabrespina obligat a

conservar la façana íntegrament. El juliol de 2006 van enderrocar-la, segurament de manera intencionada, tenint una mica de cura de retirar les pedres del portal i de les finestres. Tant l'ajuntament com la Direcció General de Patrimoni cultural van obrir els corresponents expedients.

Aleshores, des del consistori i des de la Generalitat es va instar o obligar els promotors a refer la façana en el seu aspecte anterior. Recentment, ens hem adonat que dues de les finestres del pis no semblaven estar disposades com ho estaven originàriament. La finestra de la dreta l'han fet més ample del que era i no estan ben encaixades les pedres dels laterals amb la llinda; i la finestra central s'ha fet créixer més del que era, posant una pedra més a cada lateral. Realment, l'actuació dels promotors o tècnics en aquesta obra no podia ser més barroera. Evidentment, s'ha demanat que es restitueixin les finestres en el seu estat original. És aquest el darrer malaurat capítol de la reforma del casal?

Can Misser Prats: el contingut de la instància de Can Misser Prats es pot llegir en la Creu d'aquest número. S'ha demanat a la Generalitat que inspeccioni la masia *in situ* i examini si en tot el procés es pot deduir una manca d'actuació per part de l'ajuntament al llarg dels sis anys que han passat des dels moviments de terres.

Can Comalada: Can Comalada és una de les masies de més bella factura d'Argentona, amb planta baixa i dos pisos i tres cossos perpendiculars a la façana. Totes les obertures de la masia, més de 20 finestres, són de granit, molt ben tallat, així com el seu portal rodó de 17 dovelles, un dels més grans del Maresme. S'ha presentat una instància a l'ajuntament perquè demani i vetlli per la restitució de la teulada enfonsada a can Comalada aquest estiu.

Malaauradament aquesta masia pateix un greu procés d'abandonament des de fa molts anys, fet que està provocant greus patologies en la seva estructura, que ha motivat la caiguda d'una part de la teulada que ha malmés els terres de les plantes fins arribar les teules a la planta baixa. La resta de la teulada té vigues molt malmeses que poden cedir en qualsevol moment. La família Pich-Aguilera Roca mai ha invertit en conservar la masia, la qual està en un estat molt precari, i demanaríem que s'instés a la propietat que comencés a cuidar una masia que fins ara han mantingut en un total estat d'abandó.

Can Febrer: el mas Febrer, també conegut com a can Pot Fabré, es troba situat al veïnat de Pins, a l'inici de la vall de Riudemeia, just dessota de can Pins. És una masia petita, però que té una de les façanes més interessants de la vila, amb un bonic portal rodó dovellat i tres finestres gòtiques. L'interior no destaca gaire, amb algun portal de pedra i dos rentamans, un a la planta baixa i l'altre en la Sala del pis. El juliol de 2006 vam detectar que es feien obres, amb les quals van destruir gran part del rentamans de la planta baixa per fer un pas de comunicació, alhora que hi feien més obertures. La masia és propietat de l'empresa Corma, la qual la volia rehabilitar per fer una residència pels treballadors. Vam presentar una instància a l'ajuntament reclamant que s'aturessin les obres fins que no tinguessin la llicència concedida. La nostra sorpresa ha estat quan, recentment, hem anat a la masia i hem vist que estava tot aturat des de feia tres anys. En demanar l'expedient, aquest denegava a inicis del 2007 la llicència d'obres majors per irregularitats en la documentació i en els usos, però en cap cas feia esment de les importants obres ja fetes sense llicència i, ni tan sols, obria el preceptiu expedient disciplinari. Per què?